

Dood water

TONI COPPERS

Dood water

Een Liese Meerhout-thriller

Manteau

MEESTERS IN MISDAAD

VOORANNICK
mon compagnon de route

Dank aan Chris Ruttyn voor de info rond de Schelde en haar stromingen, aan herder Ludo van Alphen en aan Frank Van Saelen, hoofdcommissaris van de Cel Agressie bij de Antwerpse FGP.

facebook.com/CoppersToni

© 2014 Uitgeverij Manteau / WPG Uitgevers België nv,
Mechelsesteenweg 203, B-2018 Antwerpen en Toni Coppers
www.manteau.be
info@manteau.be

Vertegenwoordiging in Nederland:
Singel 262 – 1016 AC Amsterdam
Postbus 3879 – 1001 AR Amsterdam

Eerste druk april 2014

Omslagontwerp: Sara Sabbe
Opmaak binnenwerk: Ready2Print

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

ISBN 978 90 223 2963 4
D/2014/0034/252
NUR 330

De levenden is men eerbied verschuldigd,
de doden alleen de waarheid.

VOLTAIRE

‘Heb jij ook dit geheim van de rivier geleerd:
dat er geen tijd bestaat? Dat de stroom overal
tegelijk is, waar hij ontspringt en waar hij zijn
monding heeft, bij de waterval, bij het veer, bij de
stroomversnelling, in de zee en in de bergen,
overal tegelijk, en dat er voor hem alleen een heden
bestaat, niet de schaduw van het verleden,
noch die van de toekomst?’

HERMANN HESSE, Siddharta

‘We’re just two lost souls
swimming in a fish bowl’

PINK FLOYD, ‘Whish You Were Here’

Achteraf had iedereen makkelijk praten, vond Jan Goethals. Maar toen hij dat vreemde voorwerp langs de Scheldekade zag liggen, dacht hij alleen maar aan zijn overleden vrouw.

De Schelde, en alles wat daar voor hem bij hoorde, was zijn leven geworden sinds Anna was gestorven. Tijdens zijn dagelijkse avondwandeling verzamelde hij zowat alles wat hij langs haar oevers vond, en stalde het uit in zijn privé-museum in een van de ongebruikte kamers van het nu veel te grote huis.

Toen hij bijna vier jaar geleden, op zijn zestigste, met pensioen werd gestuurd omdat General Motors vond dat het ergens anders meer winst kon maken en dus de fabriek in Antwerpen sloot, had hij zich een paar jaar lang op het vrijwilligerswerk gestort. ‘Geefpleinen’ was het laatste geweest. Jan Goethals had voordien nooit stilgestaan bij de overschotten die hij in zijn keuken had, en al zeker niet bij de hoeveelheid mensen die je er een plezier mee kon doen. Hij had soep gemaakt met de groenten uit zijn eigen moestuin en een tijdlang stond hij twee keer per week achter een houten tafel om kommetjes uit te delen aan iedereen die langskwam. Nooit had hij zijn bezoekers daarbij in de ogen durven kijken. Ook nu nog bleef hij het een vreemde, maar daarom niet minder echte belediging vinden dat mensen in dit land moesten aanschuiven voor een kom warme soep.

Zes maanden geleden, aan het einde van Anna's ziekte, was hij met alles gestopt en had hij zich voltijds met haar verzorging beziggehouden.

Het ding lag op twee meter van de betonnen kade.

Jan Goethals boog door zijn knieën en keek er een beetje beduusd naar. Het was ook zo vreemd om het hier te zien liggen, aan die brede Gerlachekaai. Het zou niet echt passen bij de rest van zijn Scheldecollectie, maar hij kon er toch niet zomaar aan voorbijgaan?

Met enige moeite kwam hij overeind en keek om zich heen. Aan zijn linkerkant zag hij een parkeerterrein en een grote, open hangar. Daarachter lag de stad. Rechts van hem stroomde de Schelde.

Hij kneep zijn ogen half dicht tegen de laaghangende zon en keek naar de rivier zoals hij dat de afgelopen maanden iedere avond had gedaan. Het licht speelde in het water en vonkte een zilvergrijs gordijn over de smalle golven. Een volgeladen binnenschip dokkerde stroomopwaarts voorbij, de lange boord nauwelijks een halve meter boven het water. De schroef van het schip gooide talloze witgrijze druppels omhoog, die door de wind in alle richtingen werden geblazen. Met een schok dacht hij aan Anna, zijn Anna, en hoe ze op een ochtend twee maanden voor haar dood opeens hun hele correspondentie op de stoep had gezet bij het oud het papier. Toen hij terugkwam van het boodschappen doen en zijn straat in wandelde, stond ze aan de voordeur, totaal in de war, terwijl de wind ravotte met bankafschriften, documenten en liefdesbrieven. Heel hun intieme leven dwarrelde die ochtend door de straat.

Kort na de middag moest Anna gaan liggen. Ze was nooit meer opgestaan.

Met een zucht bukte Jan Goethals zich opnieuw.

Aan zijn voeten, tussen een hoopje steenslag en andere

rommel, lag een kleine, roodbruine pijp. De kop zag eruit als een kruikje en was helemaal versierd met inkepingen en geometrische patronen. Het was de vreemdste pijp die hij ooit had gezien. Ze deed hem aan iemand denken: een man uit zijn jeugd, iemand uit de tijd toen het leven nog één lange ontdekking was, een belofte, een bodemloze doos vol geheimen.

Hij stopte het ding in een van de diepe zakken van zijn jas en liep traag verder.

‘We hebben hem’, zei hoofdinspecteur Sofie Jacobs aan de telefoon. ‘Hij is zichzelf komen aangeven vanochtend, bij de collega’s aan de Oudaan.’

Liese Meerhout nam een slok van haar eerste koffie. Het was het enige kopje van de dag waar ze zelf de nodige moeite voor deed: een mok dubbele espresso met warm melkschuim en een wolkje kaneelpoeder. De mok was wit en rood en er stond in grote letters ‘Keep calm and carry on’ op. Ze keek uit haar keukenraam naar de Egyptische tempel in de dierentuin aan de overkant van de straat. De giraffen hadden zich verzameld rond een baal stro die metershoog in een ijzeren kribbe lag.

Voedertijd, wist ze.

‘Ik ga er nu naartoe’, zei Sofie. ‘Hij heeft niet veel gezegd, naar het schijnt, alleen maar dat het kind de hele tijd weende en dat hij er niet meer tegen kon. Commissaris?’

‘Ja’, zei Liese. Ze schraapte haar keel. ‘Heb je de moeder al te pakken gekregen?’

‘Nee, Laurent is daarmee bezig.’

Vanaf het ogenblik dat ze het lichaam van het driejarige jongetje hadden gevonden, nu twee weken geleden, had elk lid van Lieses team het sterke vermoeden gehad dat de vader de dader kon zijn. Het kind was in een ondiepe sloot gevonden op nauwelijks honderd meter van het huis waar

de vader alleen woonde sinds zijn scheiding. De autopsie van politiearts Fabian Steppe wees uit dat het om wurging ging. De vader was een labiele man die zelden nuchter was. Zijn zoontje was de tuin in gerend, had hij verklaard, hij was hem gaan zoeken en had hem een halfuur later in de sloot gevonden.

‘Ik kom eraan’, zei Liese.

Ze nam een langzame slok, maar de koffie smaakte haar niet meer.

Drie jaar oud, godverdomme.

Ze dronk haar kopje leeg, alleen uit gewoonte dan, en zag hoe een van de giraffen zijn voorste poten in een spaagaat spreidde en zijn lange nek tot dicht bij de drinkvijver bracht.

Dan zette ze de mok met een klap op de keukentafel neer en greep haar autosleutels.

In het beste geval kostte het Liese een kwartier om van haar flat aan de Provinciestraat naar de politietoren aan de Noordersingel te rijden, maar vanochtend deed ze er in haar stokoude Mini bijna drie keer zo lang over. Het leek alsof half Antwerpen besloten had om, puur om Lieses ochtend te vergallen, dezelfde route te nemen en met zijn allen niet sneller te rijden dan de gemiddelde fietser. En zelfs dat haalden ze niet, zag ze, binnensmonds vloekend, want de ene na de andere tweewieler zoefde haar voorbij, rugzakje om de schouders. Ze zagen er bijna allemaal fit en monter uit, alvast fitter dan zij zich voelde. Eentje floot zelfs toen hij de straat overstak waar zij voor het zoveelste verkeerslicht stond te wachten. Dat vond ze erover. Toen een van die fietsende gezondheidsfanaten haar even later belde, kreeg hij dan ook de volle laag.

‘Chef? Laurent hier. Kom je eraan?’

Inspecteur Laurent Vandenberg was het jongste lid van Lieses team bij Moordzaken, een enthousiaste, soms wat goedgelovige knul van vierentwintig met een hoge aaibaarheidsfactor en met een bijna fanatieke passie voor het wielrennen. Zijn zwarte Pinarello was zijn kostbaarste bezit en een bron van ongenoegen voor andere teamleden, zeker wanneer hij bij regenweer de druipende fiets naar boven sleurde en in een hoekje van de teamkamer neerzette omdat hij altijd bang was dat iemand zijn kleinood zou stelen.

‘Kijk eens goed om je heen, inspecteur’, zei ze ijsig kalm.

‘Eh...’

‘Zie je me?’

‘Nee, maar...’

‘Ga nu naar het raam aan de voorkant. Kijk naar links op de Singel en vertel me of je mijn auto ziet.’

Inspecteur Laurent Vandenberg deed wat ze vroeg. ‘Ik zie je nergens, chef.’

‘Dan ben ik er dus nog niet!’ riep ze. Ze haalde diep adem. ‘En voor je het in je hoofd zou halen: één allusie over fietsen naar het werk en je kunt terug naar de uniformdienst.’

Vandenberg glimlachte. Commissaris Liese Meerhout was weliswaar licht ontvlambaar, maar ze speelde altijd op de bal, niet op de man. Hij kende zijn chef ondertussen goed genoeg om te weten dat haar ergernis niets met hem te maken had. En op de keper beschouwd ook niet veel met het rottige ochtendverkeer. Het had met het dode jongetje te maken, wist Laurent, al hoedde hij er zich voor om dat met zoveel woorden te zeggen.

‘De mamma van Mauro is ondertussen thuis’, zei hij zacht. ‘We hebben haar in het ziekenhuis laten ophalen toen haar nachtdienst erop zat. Ze was verdorie net terug aan het werk. Er is ook iemand van slachtofferhulp bij haar.’

‘Oké.’

‘En hoofdinspecteur Masson komt net binnen.’

‘Ik ben er over vijf minuten’, zei Liese.

Toen ze de teamkamer op de achtste verdieping van het politiegebouw binnenstapte, kreeg ze een flauwe glimlach van Laurent en een knikje van Michel Masson. De jonge inspecteur bladerde door een rapport, Masson was aan het telefoneren. Hij zat kaarsrecht aan zijn desk en hield het mobiele telefoontje aan zijn oor alsof het om een vreemd voorwerp ging dat hem tegen zijn zin gezelschap hield. Dat was ook zo, wist Liese. Haar hoofdinspecteur had een hekel aan gsm’s en bij uitbreiding aan de meeste elektronische spullen. Hij droeg zijn gebruikelijke outfit: een sober, goedgeemaakt pak waarvan hij er om de zoveel jaar tijdens de koopjesperiode een nieuw aanschafte in een oude kledingwinkel aan de Wapper. Vandaag was het zachtgrijs, met een fijn krijtstreepje.

Hoofdinspecteur Masson was zonder twijfel de slimste – en de beste – speurder van het hele team, een gegeven waar niemand van de hele Antwerpse recherche aan twijfelde. Meer twijfel bestond over het feit of de filosofische, vaak aangeschoten vijftiger wel geschikt was voor zijn job, iets wat hij zelf trouwens volmondig zou beamen als je hem ernaar vroeg.

‘Hij heeft een volledige bekentenis afgelegd’, zei Masson zonder inleiding. Zijn stem klonk rauw. Zijn ogen waren rozig.

Hij bekeek zijn telefoontje en legde het daarna met twee vingers en heel voorzichtig aan de uiterste rand van zijn desk.

‘Vanmiddag wordt hij voorgeleid bij de onderzoeksrechter. Sofie is over een uurtje terug hier.’

Er viel een stilte.

De voorbije weken hadden hun tol geëist van iedereen die bij de zaak betrokken was. Liese bekeek haar beide collega's en zag vooral de wallen onder hun ogen, de terneergeslagen blik. Zelfs bij een jong veulen als Laurent hing er de laatste dagen een grijs waas over zijn gezicht, dat hem er ouder deed uitzien dan hij was. Liese kende moordonderzoeken waarbij er op kantoor een fles werd gekraakt als ze eindelijk de dader hadden geklist. Dat waren korte maar vaak uitbundige momenten met schouderkloppen en luide stemmen, alsof er een race was gelopen die ze ondanks alles maar weer eens hadden gewonnen.

Vandaag zou er niet gefeest worden, wist ze. Geen denken aan.

'Chef?'

Ze staaarde naar de casewand in de teamkamer. Een groot bord met een kluwen van zwarte en rode lijnen die wezen naar foto's, naar documenten, naar namen van verdachten in hoofdletters van vette stift, naar woorden als 'tap' en 'check!' Boven aan het bord hing de foto van waaruit alle lijnen vertrokken. De foto van de kleine Mauro, een jongetje met zwart haar en grote ogen.

Hij lachte naar de camera.

'Commissaris?' vroeg Laurent.

Liese keek dwars door hem heen.

'Maak het bord schoon', zei ze.

De volgende dag werd er vooral gelummeld. Ook dat was niets nieuws: in de nasleep van een moordzaak kwam de administratie aankloppen, de papiermolen die nooit stopte maar telkens aan de kant werd geschoven zolang een onderzoek liep. Rapporten moesten worden geschreven, pv's aangevuld, de uitgavenbonnetjes en de vele overuren gedeclareerd. Sofie Jacobs plande een snipperdag, een uitstapje met de familie dat al een maand telkens opnieuw werd uitgesteld omdat een onderzoek dat vereiste. Masson bladerde lusteloos door de kranten. Laurent irriteerde iedereen met zijn zoveelste voorstel om de inrichting van de teamkamer te veranderen, iets waar hij nooit medestanders voor vond.

Liese Meerhout zat aan haar desk en keek met ongeloof naar de berg papier die zich blad voor blad en dag aan dag had opgestapeld, tot wanhoop van haar chef, hoofdcommissaris Torfs. Het was laat in de namiddag. Buiten sloeg de regen tegen de grote ramen.

'Er is blijkbaar een priester vermist', zei Masson. Hij scande door een artikel in een van de landelijke bladen. 'Ha! Natuurlijk!'

'Wat is er natuurlijk?' vroeg Sofie.

'Volgens het artikel zijn er lang geleden al aantijgingen geweest voor pedofilie. Mijnheer kon zijn handen niet afhouden van de jongens in zijn zangkoor.'

Laurent schoof de interieurplannen in een lade van zijn desk.

‘Ik vraag me altijd af hoe een krant zo iets weet.’

‘Dat heet inductie’, gromde Masson. ‘Een algemene regel op grond van een aantal specifieke waarnemingen.’

Liese en Sofie zwegen als vermoord. Laurent helaas niet.

‘Dat snap ik niet.’

Sofie kreunde zachtjes.

“Alle raven zijn zwart” is een voorbeeld van inductie’, doceerde Masson. ‘Je ziet de ene zwarte raaf na de andere, dus je gaat ervan uit dat ze allemaal die kleur hebben.’

‘Maar wat hebben raven...’

‘Wat Michel beweert, is dat alle pastoors pedofiele neigingen hebben omdat er regelmatig eentje opduikt die zijn handen niet heeft kunnen thuishouden’, zei Sofie.

‘En dat heet inductie? Ik dacht dat dat om te koken was.’

‘Nee, voor inductie heb je speciale potten nodig’, grijnsde ze.

Masson snoof. Hij keek boos naar zijn collega en verdiepte zich opnieuw in het artikel. Het was niet de eerste keer dat Liese hem op die manier had horen uithalen, zowel naar de kerk op zich als – en vooral – naar haar vertegenwoordigers. Voor gelovigen kon hij soms opvallend mild zijn, maar hij had zelden een goed woord over voor de kerk als instituut en voor haar ‘handelsreizigers in hun soutanes’, zoals hij dat noemde.

‘Albrecht Stuyt, zo heet de kerel’, las hij hardop. ‘Heeft blijkbaar het grootste deel van zijn leven in een missiepost in Afrika doorgebracht en woont nu terug hier, in een retraitehuis voor priesters.’

‘In een rusthuis voor priesters hebben ze geen zangkoor’, zei Sofie droog. ‘Je hoort het, Laurent, geen aandacht aan schenken.’

Ook dat soort gekibbel was al zo oud als het meubilair dat Laurent zo graag wou verschuiven, wist Liese. Aan de ene kant Sofie Jacobs, de harde flik, een doener die zelfs haar grote, geblokte lijf in de strijd gooide als dat de zaken vooruit kon helpen en die een hekel had aan te veel ‘intellectueel gezever’, aan de andere kant Michel Masson, de analyticus, een denker die een misdaad het liefst van al aan zijn desk oploste.

En ertussenin, als een pup met twee baasjes die hem allebei aan hun kant wilden krijgen, de jonge inspecteur.

‘Ik vertrek maar eens’, zei Liese.

Ze zocht haar spullen bij elkaar en kieperde ze in haar handtas.

‘Je kunt me altijd bereiken, mocht er vandaag nog iets zijn, oké?’

Een kwartier later, terwijl ze weer eens in de file stond en bumper aan bumper over de Singel kroop, keek de commissaris werktuiglijk in haar achteruitkijkspiegel. Ze schrok. De voorbije weken waren zwaar geweest. Onlangs had ze ergens gelezen dat je geboren werd met een bepaald gezicht, maar dat je op je veertigste het gelaat had dat je ‘verdiende’. Ze had nog een kleine twee jaar te gaan, maar de signalen waren er al een tijdje. De kraaienpootjes rond haar bruin-groene ogen, de kleine rimpelstreepjes die hoe langer hoe lastiger met een laagje make-up te maskeren waren. Haar huid die minder zacht werd, de taaiere zakjes onder haar ogen als ze ’s ochtends in de badkamer stond en in de mans-hoge spiegel tegen de deur keek.

Ze zuchtte en wreef met haar vingers door haar blond-bruine krullen. Achter haar claxonnerde een auto twee keer na elkaar. Liese keek naar het verkeer en zag dat het verkeerslicht op groen stond. Ze beet op haar tanden en reed traag verder.

‘Dat was lekker, al zeg ik het zelf’, lachte Fabian.

‘Het kon ermee door.’

‘Zegt de vrouw die al moeite heeft om een recept uit een kookboek te lezen.’

Liese glimlachte. Ze zaten in het donker op het pieplei-
ne terras van zijn flat aan de Sint-Michielskaai en dronken
thee. Fabian had een pakje tabak tevoorschijn gehaald en
rolde een sigaret. Hij rookte weinig, wist ze. Hij had het
soort rookgedrag waar vele nicotinejunks voor zouden te-
kenen: enkel ’s avonds na het eten stak hij er een of twee op,
een ritueel waar hij enorm van kon genieten.

‘Ik blijf het vreemd vinden, een dokter die rookt.’

‘Stoort het je?’

‘Helemaal niet’, zei Liese. ‘Toen hij nog rookte, rolde mijn
vader ook zelf zijn sigaretten. Hij had altijd van die gepar-
fumeerde tabak, Javaanse Jongens, er stond een of ander
rijstveld op, en twee jongetjes met zo’n doekje om hun
hoofd gebonden, dat herinner ik me nog. Ik vond als kind
altijd dat hij lekker rook.’

‘En nu?’

‘Nu rookt hij niet meer’, zei ze kort.

Ze staarde een tijdje voor zich uit terwijl Fabian met half-
gesloten ogen van zijn sigaret genoot.

Ze was hier graag.

Dat had met de Schelde te maken, de rivier die het hele
uitzicht vanaf het terras domineerde en waarvan ze zich,
een kleine twee jaar na haar verhuizing naar Antwerpen, al
nauwelijks meer kon voorstellen dat ze er ooit van zou weg-
gaan. Eigenlijk al niet meer sinds die ene avond, niet lang
na haar aankomst, toen ze op de achtste verdieping van het
MAS had gestaan. Vanaf de museumtoren op het Eilandje
had ze in stille bewondering naar de stad gekeken, naar de
kathedraal, maar vooral naar de Schelde, die zich als een

lome slang langs duizenden lichtjes in de haven kronkelde.

Maar het had natuurlijk ook te maken met de man die naast haar zat.

Fabian Steppe bleek vanaf hun kennismaking een totaal ander soort politiearts dan die waaraan ze in haar carrière gewend was geraakt: een patholoog met veel respect voor de slachtoffers, een man die in haar bijzijn nog nooit een cynisch masker had opgezet om de zoveelste autopsie te kunnen uitvoeren. Dat hij er op zijn veertigste nog steeds erg goed uitzag, hielp natuurlijk ook. Hij was slank en groot, ongeveer een meter negentig, en hij verzorgde zijn lichaam goed. Ze dacht meestal over hem als een fitte en mooie man, maar telkens hun relatie even te serieus werd en zij afstand nam, vond ze hem een ijdeltuit.

‘Waar denk je aan?’ vroeg hij.

‘Niets speciaals.’

‘Vind je het niet te kil hier? Wil je naar binnen?’

‘Nee hoor, ik zit hier goed’, glimlachte ze.

Beneden haar passeerde een trage vrachtboot. In het licht van de grote schijnwerper aan de boeg van het schip fonkelden honderden witte vlekjes, als een suikerlaag op het zwarte water.

Ze kenden elkaar nu een aantal maanden en Liese was al een keer of vier, vijf bij hem blijven slapen, en toch wist ze dat ze met de handrem op in de relatie stond. En Fabian wist dat vanzelfsprekend ook. Ze snapte nog steeds niet hoe ze een relatie kon hebben met een wetsdokter, de patholoog die bijna alle verdachte overlijdens van Moordzaken onderzocht, zij die al misselijk werd als ze door de groene deur van het mortuarium in het Universitair Ziekenhuis in Edegem moest lopen en eraan dacht dat ze dadelijk die zware, weë geur ging ruiken. Als commissaris woonde Liese maar af en toe een autopsie bij; ze deed het alleen

als het voor het onderzoek bijna niet anders kon. En haar vriend deed het als werk, verdorie.

‘Kom,’ zei Fabian, ‘we gaan naar binnen. Ik wil je iets laten zien.’

‘Wat doe je eigenlijk als je geen autopsie hebt?’ vroeg ze.

‘Hé? Waarom vraag je dat nu opeens?’

‘Gewoon. Wat doe je als je niet moet... snijden. Gek eigenlijk, ik heb je dat nog nooit gevraagd.’

‘Autopsies zijn meestal voor de namiddag, als ik het zelf een beetje kan regelen, tenminste. In de voormiddag is er meestal het normale papierwerk. En de consultaties.’

‘De gesprekken met de daders’, knikte ze. Dat deel van zijn werk kende ze natuurlijk ook.

‘Niet alleen dat. Alles zo’n beetje: intrafamiliaal geweld of verkrachtingsslachtoffers onderzoeken, gevallen van slagen en verwondingen. Daar maak ik dan een rapport over op, en dat gaat meestal mee met de aanklacht.’

‘Hm.’

‘Kunnen we nu naar binnen?’

Liese zweeg. Een halve dag bij de levenden, een halve bij de doden; da’s toch al iets, dacht ze. Ze keek hem aan. ‘Wat wilde je me laten zien?’

Hij grijnsde.

‘Die grijns bevalt me maar niks’, lachte ze, waarna ze opstond en hem naar binnen volgde.

Tien minuten later stond ze voor hem terwijl hij op de rand van het bed zat en traag haar slipje van haar billen trok. Toen hij zijn gezicht naar haar schoot bracht en haar aarzelend, bijna plagend begon te likken, sloot ze haar ogen.

Ze zag kleurvlakken die traag van de ene naar de andere kant van haar hoofd dansten, gele en rode vlekken die allerlei vormen aannamen en steeds feller, intenser werden,